

Småbrukarliv på 30-talet: Per Albin-torpet och egen ko

Hur en småbrukares liv såg ut på trettioalet, och framöver, ska jag här försöka ge en sammanfattning av. Det var år 1935 som vi blev ägare till den jordbit som skulle bli vårt hem .

Där skulle då byggas hus för både människor och djur. Det var ingen odlad jord, bara skogsmark, därtill övervägande myrmark. Och mycket vattensjukt.

Det var att röja upp där bostadshuset skulle stå. Och dika för att avleda vattnet från husgrunden.

Lånet var på 5.600 kronor. På detta skulle både bostadshus och ladugård och en 0,5 ha jord skulle odlas, om jag ej minns fel.

Hösten 1935 byggdes så bostadshuset, som bestod av kök, ett rum och en liten alkov . Övervåningen fick inredas efter råd och lägenhet.

Aret därpå byggdes ladugården, och vi köpte första kon. Då skulle det bli så bra. man skulle inte behöva köpa mjölk. Men var skulle vi få foder till djuret när vi ej hade någon odlad mark?

Det var att köpa, och det var inte så lätt. Vem ville sälja hö till en

Så står då Per Albin-torpet klart där ute i granskogen i Bodsjöbyn. Aret är 1936 och man har just flyttat in i ett rum med kök och alkov . Den övre våningen skulle inredas när man fick råd och det kunde dröja .

fattig småbrukare och skogsarbetare? Men det gick i alla fall på något sätt.

Största problemet var att min man ej kunde få något arbete av Skönviks AB som det hette då. Det var nämligen dom som sålt marken. Då skulle det ej få finnas någon skog kvar. Dom avverkade den, men som föret tog slut innan alla träd var tagna, blev det några kvar. När så köpekontraktet var skrivet ansåg vi att träden tillhörde köparen. Bolaget hade ej gjort något undantag att få avverka dem efter köpet. Då satte dåvarande skogvaktaren stopp för allt arbete på hans område. Vi skulle svältas ut. Ingen häromkring som hade körning på Skönviks mark fick anställa min man som huggare. Då skulle även dom bli arbetslösa. Ingen vågade låna ut en häst eller köra dom där stockarna. Efter många om och men fick vi i alla fall någon som körde dom till sjön.

Första hösten vi bodde här högg min man kastved. Det fanns ju lite björk och så skulle det röjas upp för ladugårdsbygge och odling. Han gjorde sig en kälke som han drog veden på upp till landsvägen. Nog var det slitsamt. Arbetslös blev han ej, det var ju andra som behövde arbetskraft .

Vilken makt en skogvaktare och faktorer hade över sina anställda förr! Men det var innan arbetaren visste att även han hade något att säga till om. Det fanns dom som tyckte att min man ej skulle komma och ta ifrån dom arbete.

Så kom då krigsåren 1939 - 1945. Då var min man ute i beredskapstjänst mer än han var hemma. Det var en besvärlig tid, ensam med tre barn mellan ett och sex år.

Jag fick familjebidrag, hur mycket minns jag dock inte. Tror ej att det uppgick till ett hundra kronor i månaden. Men man fick ju lite mer för pengarna då.

Det var en besvärlig tid. Mycket snö och kalla vintrar. Bära vatten både till djur, hushåll och tvätt. Då vattnet sinade i brunnen var det till att smälta snö.

Men allting går då man är ung och lever på hoppet att det ska komma bättre tider, som det ju även gjorde .

Man tänker tillbaka på hur man fick ta till vara på allt som gick.

Jag sydde om allt som på något vis gick att använda. Då var det ej att köpa mer än det allra nödvändigaste. Karda och spinna garn själv, ullen fick man köpa, den var ej så dyr. Jag kunde även få en ulltopp

Dags för den stora vårvätten .
Det är i
början av 30-talet och
artikelförfattaren
Hanna Pahlen sliter med
gnuggbrädan.

för någon bakdag jag utförde. Det blev ej så många när man hade små barn.

År 1948 infördes barnbidraget som var 260 kronor per barn och år, och utbetalades kvartalsvis. Det var ett välkommet tillskott. Hade man fyra barn som skulle ha mat och kläder behövdes det pengar.

Tiderna började väl förbättras så smått, men nog hade min make arbetsamma år alltid . Han var ju lite av en tusenkonstnär, ej främmande för något och fuskade i många yrken. Bl.a. var han sotare tills det blev sammanslagning av kommunerna.

Vartefter barnen slutade folkskolan så ville vi att dom skulle få gå i skola för någon utbildning. Få lite bättre start i livet än vad vi själva haft.

Hanna Pahlén, Bodsjöbyn

Ur HÅRD VAR STRIDEN –arbetarminnen från Bräckebygden, del 2
1920-1950

utgiven av Föreningen Bräcke arbetarehistoria